

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 98/2021
24.08.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Весне Субић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је пуномоћник Владимир Петровић, адвокат из ..., против тужених ВВ и ГГ, обоје из ..., чији је пуномоћник Предраг Илић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2344/20 од 10.07.2020. године, у седници одржаној дана 24.08.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2344/20 од 10.07.2020. године у ставу другом изреке у делу у коме је преиначена пресуда Вишег суда у Београду П 331/2016 од 17.05.2019. године и усвојен тужбени захтев у односу на туженог ВВ, и у ставу трећем изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 331/2016 од 17.05.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да суд обавезе тужене да тужиоцима на име дуга исплате износ од 335.000 евра у динарској противвредности по најповољнијем курсу НБС важећем на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 29.12.2016. године па до исплате. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да на име трошкова парничног поступка туженима исплате износ од 439.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2344/20 од 10.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да суд обавезе тужене ВВ и ГГ да тужиоцу на име дуга исплате износ од 35.000 евра у динарској противвредности са каматом почев од 29.02.2016. године па до исплате; којим је одбијен тужбени захтев тужиоца АА да суд обавезе тужену ГГ да тужиоцу АА на име дуга исплати износ од 300.00 евра у динарској противвредности са каматом од 29.02.2016. године па до исплате; којим је одбијен тужбени захтев тужиле ББ којим је тражила да суд обавезе тужене ВВ и ГГ да њој на име дуга исплате износ од 335.000 евра у динарској противвредности са каматом од 29.02.2016. године па до исплате и у ставу другом изреке у односу на

обавезу тужилаца АА и ББ да туженој ГГ исплате на име трошкова поступка износ од 439.500,00 динара. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, утолико што се обавезује тужени ВВ да тужиоцу АА исплати износ од 285.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан исплате са законском затезном каматом почев од 29.02.2016. године па до коначне исплате, док се у тражењу исплате износа од 15.000 евра у динарској противвредности по најповољнијем курсу Народне банке Србије важећем на дан исплате, са законском затезном каматом почев од 29.02.2016. године па до коначне исплате тужбени захтев одбија као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда, утолико што се обавезује тужени ВВ да тужиоцу АА исплати на име трошкова парничног поступка износ од 1.003.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговор на ревизију са предлогом као у одговору.

Врховни касациони суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 408. Закона парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Указивање на погрешну оцену доказа и погрешно утврђено чињенично стање није дозвољен ревизијски навод у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА и тужени ВВ закључили су 19.09.2008. године споразум, по основу ког споразума је тужилац инвестирао 300.000 евра у развој козметичко-медицинског производа „ДД“, тако да му по основу те инвестиције припадне 50% власништва на патенту и 50% власничких права у компанијама „Habitus“ и „Zoupharm“ које су уговорне стране требале да оснују ради испитивања, производње и пласирања производа „ДД“ на тржиште. Уговорне стране су предвиделе да ће власништво на патенту као своју интелектуалну својину пренети на новоосноване компаније. Обавезе туженог ВВ које су се тичале примене његовог пословног знања и контаката, научног знања и искуства у циљу развоја и напретка компаније „Habitus“, као и инвестиције у виду трошкова за регистрацију патента предвиђене су у члану 13. споразума. Уговорне стране нису предвиделе рок за извршавања обавеза из члана 13. споразума, као ни како ће се пласирати крајњи производ на тржишту. Предвиђено је да се други инвеститори могу укључити у пројекат, а дејство споразума су одредили до закључења уговора о оснивању компанија „Habitus“ и „Zoupharm“ када ће исти бити замењен. Допуном споразума од 21.11.2008. године уговорне стране су предвиделе да ће на компанији „Zoupharm“ туженом ВВ припасти 51% власништва, а тужиоцу АА 49%. Тужилац је по основу споразума од 19.09.2008. године на име инвестирања у пројекат „ДД“ током септембра и октобра 2008. године исплатио туженом ВВ износ од 300.000 евра и том приликом претрпео губитак приликом конверзије валуте због чега су уговорне стране 15.12.2008. године потписале допуну споразума и евидентирале валутни губитак тужиоца и његово право да из профита оствареног продајом „ДД“ препарата буде надокнађен износ од 35.000

евра, колико износи тај губитак. Тужени је 07.04.2011. године на име повраћаја дела уложених средстава тужиоцу исплатио износ од 15.000 евра.

Првостепени суд је одбио тужбени захтев са образложењем да су се странке налазиле у пословном односу по основу уговора о пословно-техничкој сарадњи-споразуму од 19.09.2008. године, да до реализације пројекта по споразуму од 19.09.2008. године није дошло и да је пројекат обустављен 2011. године, након што је тужилац одустао од пројекта, а тужени није успео да обезбеди још инвеститора који би пројекат подржали, због чега пројекат није донео очекивану добит. Како је тужилац закључујући споразум преузео ризик успеха инвестиције, то би враћање уложених средстава тужиоцу било могуће само кроз евентуално остварени приход, што је тужиоцу приликом закључења споразума могло бити познато. У току поступка тужилац није ни доказао да је до неуспеха пројекта дошло кривицом туженог или његових преварних радњи, пошто тужени тужиоцу није гарантовао успешност подухвата из којих разлога тужилац нема право на повраћај уложене инвестиције.

Другостепени суд изражава делом другачији правни став. Споразум од 19.09.2008. године, представља извор права и обавеза за парничне странке, а овим споразумом се најављује оснивање заједничких компанија „Habitus“ и „Zoupharm“ и о исказаној намери постоји траг у одредбама члана 1. и 2. споразума. Споразум упућује да је основни циљ формирање заједничке компаније преко које ће бити испитани патенти и изуми туженог, регулисано ексклузивно право над производима и дистрибуција будућих производа насталих по патентима. Учешће тужиоца од 300.000 евра је једина реална обавеза са јасним даном доспећа на име власништва на патенту који још није испитан и регистрован, дато у сврху оснивања и рада будуће компаније. У том смислу споразум предвиђа обавезу туженог ВВ да примени сва своја пословна знања и пословне везе у Европској унији и САД и на другим местима, као и своје научно знање и проналазачко искуство, тако да максимално допринесе развоју и напретку компаније „Habitus“. Чињеница да заједничка компанија није основана не може се подвести под ризик заједничког пословања, па како основни циљ споразума није остварен, то се није остварио основ давања новца од стране тужиоца и тужени ВВ је у смислу члана 210. став 2. Закона о облигационим односима у обавези да тужиоцу врати примљени новац, осим у делу који је неспорно враћен тужиоцу у износу од 15.000 евра, са којих разлога је делимично преиначена првостепена одлука.

На основу утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је правилно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду у погледу обавезе туженог ВВ и обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 285.000 евра у динарској противвредности са каматом.

Из резултата целокупног поступка произилази да се ради о мешовитом уговору, неименованом, којим су парничне странке преузеле одређене обавезе. Циљ закључења споразума од 19.09.2008. године је био формирање заједничке компаније ради испитивања изума туженог и регистрације патента у облику креме и капсула за успоравање процеса старења на ком патенту-изуму би тужилац имао сувласништво. Наиме, странке су у члану 1. дефинисале намеру у погледу оснивања заједничке компаније и предмета рада компаније на испитивању и регистрацији патента и изума туженог. Тужилац АА је извршио своју обавезу по споразуму од 19.09.2008. године и туженом ВВ исплатио износ од 300.000 евра на име власништва на патенту који још није регистрован, а у сврху оснивања будућих компанија. Циљ због кога је предметни

уговор закључен није остварен и пројекат је обустављен 2011. године, јер није дошло до формирања заједничких компанија у циљу испитивања патента-изума туженог ВВ које се тичу средстава за успоравање процеса старења и каснијег заједничког пословања кроз компанију „Habitus“ и „Zoopharm“. Како је тужилац извршио своју уговорну обавезу уплатом износа из става 3. споразума, а тужени није успео да обезбеди још инвеститора који би пројекат подржали, то циљ споразума није остварен, није дошло до оснивања компаније и регистрације патента, па је правилан закључак другостепеног суда да тужилац има право да од туженог тражи враћање датог сходно члану 210. став 2. ЗОО.

Неосновано се ревизијом туженог указује да се тужилац потписивањем споразума сагласио да се профит, али и ризик и губитак деле сходно учешћу у пројекту, код правилног закључка другостепеног суда да је основни циљ уговорних страна било формирање заједничких компанија које ће испитати патенте и изуме туженог ВВ за успоравање процеса старења, те да неоснивање компанија не може да се подведе под ризик заједничког пословања, тим више што су странке предвиделе да уговор – споразум има дејство до закључења уговора о оснивању компанија „Хабитус“ и „Зоу Фарм“. Оваква уговорна одредба управо указује да би договор о евентуалном профиту и ризицима пословања компанија био предмет накнадног уговарања. Позивање туженог на регистрацију жигова не значи и извршење уговорне обавезе по споразуму од 19.09.2008. године, која предвиђа предузимање свих стручних и професионалних активности на патентирању производа за успоравање процеса старења и оснивању компанија за дистрибуцију оваквог производа.

Осталим наводима ревизије фактички се оспорава утврђено чињенично стање, што не може бити предмет оцене Врховног касационог суда, с обзиром да се ревизија из ових разлога не може изјавити (члан 407. став 1. ЗПП).

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка који су од стране другостепеног суда правилно одмерени у смислу одредбе члана 165. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**